

המשרד להגנת הסביבה

בסביבה, בשבילכם

רבעון שלישי 2016

- דוח פעילות המשרד
- דוח יישום תכנית מפרץ חיפה

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة

Israel Ministry of Environmental Protection

www.sviva.gov.il

דבר השר

הרבעון הנוכחי הוא הרבעון הראשון לכהונתי כשר להגנת הסביבה. בניגוד לתפיסה המקובלת של חודשי הקיץ והחגים כתקופת החופשים והיעדר עשייה, זו הייתה תקופה מאוד משמעותית לפעילות המשרד.

ניהלנו מאבק עיקש על תקציב המשרד לשנתיים הקרובות. למרות שמדובר בתקציב מדינה שכלל קיצוצים, הצלחנו לא רק להגן על כל היקף פעילות המשרד ולבטל כל ניסיונות הקיצוץ, אלא אף לשכנע את האוצר להקציב סכום חסר תקדים של 260 מיליון שקלים למימון תכנית לאומית למניעת זיהום מתחבורה, ולהקצות למשרד עשרות מיליוני שקלים בנוסף לתקציב השוטף, למספר פרויקטים ייחודים, כגון: התמודדות עם נגעי הלישמניה, הרחבת תכנית חוף נקי, פיתוח פארק אריאל שרון ועוד.

בתקופה זו גם הובלנו להישג היסטורי של ההחלטה לסגור את התחנות הפחמיות 1-4 בתחנת הכוח בחדרה, פעולה שתשפר בצורה דרמטית את איכות האוויר באזור חדרה, תפחית את הזיהומים באזור ותתרום תרומה חשובה לעמידה בהתחייבויות הישראליות להורדת פליטות גזי החממה, במסגרת הסכם האקלים שנחתם בפריז.

המשרד גם סיים פעילות תקופתית ארוכה של מתן היתרי פליטה, במסגרת יישום חוק אוויר נקי, הכולל מתן היתר פליטה לבז"ן לאחר שימוע ציבורי רחב. אלה הם רק מקצת מההישגים המרכזיים והצמתים החשובים שהתמודדנו איתם בחודשים יולי-ספטמבר ואני גאה שנפל בחלקי להוביל את המשרד בתקופה חשובה זו.

בברכה,

חה"כ זאב אלקין,
השר להגנת הסביבה
שר ירושלים ומורשת

דבר סגן השר

הרבעון הנוכחי הוא הרבעון הראשון לכהונתי כסגן השר במשרד להגנת הסביבה.

אני גאה לכהן כסגן שר באחד במשרדים החשובים בממשלה, משרד העוסק באיכות החיים של כל אחד ואחד מאיתנו, והאחראי על שמירת הסביבה בישראל. אני רוצה אף לברך את השר זאב אלקין ועובדי המשרד על שיתוף הפעולה ועל קידום נושאים לטובת אזרחי מדינת ישראל.

כסגן שר, מוניתי על ידי השר באופן רשמי להיות אחראי על כל פעילות המשרד במפרץ חיפה, ותחום הימים והחופים במדינת ישראל , מלבד כל האחריות המשרדית הרחבה בכל הארץ הקיימת בין כה. השר ואנוכי פועלים בשיתוף פעולה מלא לטובת אזרחי מדינת ישראל.

תפקידיו של המשרד הם קביעת מדיניות ארצית, פיתוח אסטרטגיות וקביעת קדימויות להגנת הסביבה. במהלך הרבעון השלישי יזמנו וערכנו סיורים רבים באזור מפרץ חיפה, שכללו, בין היתר, ביקור בחדר הבקרה של מתקני בז"ן. ערכנו סיורים במספר מפעלים בחיפה כימיקלים, סיורי פתע וביצענו בדיקת ארובות בבתי הזיקוק - פעולות אלה ואחרות אפשרו לנו לבחון מקרוב את פעילות אותם המפעלים ולהבטיח כי יהיו בהלימה לדרישות המשרד להגנת הסביבה.

במקביל, השתתפנו בתרגיל לטיפול באירועי חומרים מסוכנים במפעלים הפטרוכימיים והדגשנו בפני המפעלים את הצורך בתגובה מהירה ובשיתוף פעולה בין כל כוחות החירום במצב של אירוע חומרים מסוכנים בשגרה ובחירום. בסיורים נתנו את הדעת גם לארוזיה הקיימת בקריית חיים. הצטרפנו לספינה בלב ים אשר אחראית לפעולת מילוי חול בחוף קריית חיים, וכן ערכנו סיורים רבים באזור תש"ן (תשתיות נפט ואנרגיה) בקריית חיים ובחנו מקרוב את מכלי הדלק וקירבתם לאוכלוסיית בתים ובתי ספר.

מפרץ חיפה הוא מוקד פעילות משמעותי לי במיוחד, כתושב האזור וכמי שמכיר מקרוב את האתגרים והסוגיות הסבוכות באזור מפרץ חיפה כולו. ברבעון השלישי ערכנו מספר פגישות וכנסים במחוז חיפה, וכן פעולות המקדמות את איכות החיים של תושבי האזור הרבים.

על-מנת לשמוע את רחשי הציבור וכן הארגונים הסביבתיים, קיימנו כנס עם הארגונים הירוקים, ובו הם התבקשו לרכז נייר עמדה אחיד שבו יסכמו את דרישותיהם וטענותיהם, כדי שהמשרד יוכל לטפל כראוי בסוגיות שיוצגו.

במקביל, היות ופעילות המשרד מול ראשי הרשויות חשובה, קיימנו פגישה עם ראשי הרשויות במחוז חיפה, בהשתתפות מנהלי המחוזות, חיפה וצפון והנהלת איגוד ערים. זאת, על מנת להפיק תכנית פעולה להסרת מפגע הריחות בצפון הקריות. לאחר דיון פורה הונחו אנשי המשרד על הקמת צוות מיוחד שיפעל לאיתור מקורות הריח והפסקת המטרד, כולל המשטרה הירוקה, פקחי מחוז חיפה ומחוז צפון של המשרד להגנת הסביבה, ופקחי איגוד הערים בסיוע פקחי העיריות.

בברכת המשך פעילות ענפה,

ח"כ ירון מזוז,

סגן השר להגנת הסביבה

דבר המנכ"ל

אני מתכבד להגיש לכם את הדוח הרבעוני של פעילות המשרד להגנת הסביבה ברבעון השלישי של שנת 2016.
הדוח הזה מצטרף למחויבות הקבועה של המשרד לשקיפות המידע והנגשתו לציבור, והוא כולל עדכון על הפעולות המרכזיות אותן ביצענו ברבעון החולף.
ברבעון הזה התמקדנו בפרסום קולות קוראים ומכרזים במאות מיליוני שקלים, בשיפוט המקצועי שלהם ובהוצאת התחייבויות לרשויות ולגופים שזכו; בהשלמת הוצאת היתרי פליטה לכל סקטור התעשייה בישראל; בגיבוש תכניות פעולה מתוקצבות לטיפול במפגע הלישמניה ובמפגע המפחמות בצפון השומרון; ובתגבור משמעותי של פעולות האכיפה, ביניהן גיוס פקחים ליחידות הפיקוח שהקמנו במחוזות המשרד.
כל אלה במטרה להפחית זיהומים וסיכונים סביבתיים, ולפעול לטובת חיי תושבי המדינה ובריאותם.

מעל כל אלה, השגנו ברבעון זה את אחד ההישגים הסביבתיים הגדולים והחשובים ביותר בשנים האחרונות: שר האנרגיה אימץ את עמדת המשרד להגנת הסביבה וקיבל החלטה היסטורית בדבר סגירת ארבע היחידות הפחמיות באורות רבין, דבר שיוביל בעוד מספר שנים להפסקה מוחלטת של הזיהום וכן של התחלואה והתמותה כתוצאה מיחידות מזהמות אלו, ויצעיד את משק החשמל למאה ה-21 - כפי שנעשה במדינות המפותחות בעולם.
יישום החלטה זו בלבד יוביל להצלת כ-200 אנשים ממוות מוקדם ועוד כאלפי חולים בכל שנה.

אנו נמשיך ונפעל על מנת להפחית ולמנוע זיהומים וסיכונים סביבתיים, תוך צמצום פערים כלכליים וחברתיים, וכל זאת במטרה לשפר את בריאות תושבי המדינה ולהגן על חייהם בהווה ובעתיד.

שלכם

ישראל דנציגר

מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה

תוכן העניינים

דוח פעילות המשרד
תכנון מול ביצוע: התכניות והפרויקטים המרכזיים של המשרד להגנת הסביבה

צמצום זיהומים וסיכונים סביבתיים 8

הפחתת זיהום אוויר מתחבורה 8

צמצום זיהומים וסיכונים סביבתיים מתעשייה ומייצור אנרגיה 10

צמצום חשיפה לחומרים מסוכנים 11

שיקום קרקעות מזוהמות 11

הפחתת סיכונים ממזיקים 12

שיקום נחלים וחוף נקי 12

טיפול בפסולת 12

מידע 13

העצמת הפריפריה וצמצום פערים בחברה הישראלית 14

הגברת הפיקוח והאכיפה 16

התכנית הלאומית לצמצום זיהום אוויר וסיכונים סביבתיים במפרץ חיפה והסביבה

תעשייה 20

חיוב מפעלים גדולים בהפחתת פליטות 20

הפחתת פליטות מזהמים מהתעשייה 21

פרסום נתוני ניטור מזהמים בארובות המפעלים 21

ממשיכים בפיקוח מוגבר בשטח 22

המשך אכיפה מוגברת נגד מפעלים מזהמים 22

צמצום סיכוני חומרים מסוכנים 24

פינוי מתקן האמוניה במפרץ והקמת מפעל במישור רותם 24

ביצוע סקר סיכונים 24

תחבורה 25

יישום אזור אוויר נקי מרכבי דיזל מזהמים בעיר חיפה 25

הפחתת פליטות מרכבי דיזל מזהמים 26

צמצום פליטה של אדי דלק מתחנות תדלוק 27

ניטור, מדידה ומידע 28

הרחבת הניטור הרציף של איכות האוויר באזור מפרץ חיפה 28

הקמת מערך איסוף, עיבוד וניתוח של נתוני תחלואה 29

עריכת מחקרים וסקרי סביבה ובריאות 29

שיקום הקישון 30

להשלים את שיקום נחל הקישון מזיהום ולאפשר את השבתו לציבור הרחב, לרבות שיקום המערכת האקולוגית 30

תכנון מול ביצוע:
התכניות והפרויקטים המרכזיים של המשרד להגנת הסביבה,
רבעון שלישי, שנת 2016

עמידה בלוח הזמנים של תכנית העבודה

- עמידה בלוח הזמנים
- חריגה קלה
- חריגה משמעותית

צמצום זיהומים וסיכונים סביבתיים

◄ הפחתת זיהום אוויר מתחברה

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
תכנית לאומית לצמצום זיהום האוויר מתחברה		
התכנית, בהיקף של 260 מיליון שקל (לשנתיים), כוללת צמצום זיהום אוויר מרכבי דיזל מזהמים, מתן מענקים לעידוד גריטה מוקדמת וסבסוד ממשלתי להתקנת מסנני חלקיקים	יישום התכנית צפוי למנוע מאות מקרי מוות מוקדם בשנה, להקטין את התחלואה, לייצר חיסכון למשק ולעודד צמיחה. בכך מסתכמות השקעות המדינה בהפחתת זיהום אוויר בתכניות השונות בכ-1.4 מיליארד שקל במצטבר	אושר תקצוב התכנית במסגרת הצעת תקציב המדינה לשנים 2017-2018
מוניות היברידיות		
הקצאת 30 מיליון שקל לתמיכה ברכישת 1,500 מוניות היברידיות: עד 20 אלף שקל סבסוד עבור מכירת כל מונית היברידית מופחתת זיהום	צפי להפחתת פליטות תחמוצות חנקן ופחמן מתחברה ב-3%	פורסם השלב השני (והאחרון) של הקול קורא. הסבסוד בפועל צפוי להתחיל בסוף שנת 2016
שיתוף רכב חשמלי		
תמיכה בהיקף של 10 מיליון שקל ברכישה של עד 200 כלי רכב חשמליים לפרויקט שיתוף רכב	הפחתת כמות הנסיעות, לצד המעבר לשימוש ברכב חשמלי שאינו פולט מזהמים לאוויר בעת נסיעתו, יובילו לצמצום זיהום האוויר וצריכת הדלק ולהקלה על עומס התנועה	התקבלו בקשות תמיכה הנמצאות בהליך שיפוט. הוצאת ההתחייבויות לרשויות הזוכות תתבצע בשבועות הקרובים
אוטובוסים חשמליים עירוניים		
תמיכה ברכישת 25 אוטובוסים חשמליים שיחלו לפעול בחציון הראשון של 2017 (סיוע בשיעור של 400 אלף שקל לכל אוטובוס, סך הכל 10 מיליון שקל)	הבאת טכנולוגיה נקייה, חדשנית ופורצת דרך להפחתת זיהום האוויר במרכזי הערים	אושרה תמיכה ב-10 מיליון שקל לחברת אגד, לרכישת 25 אוטובוסים חשמליים
הוקצו 13 מיליון שקל נוספים לתמיכה בחברות תחבורה ציבורית. התקציב יכול להספיק ללמעלה מ-30 אוטובוסים חשמליים נוספים	המזהמים העיקריים מתחברה הינם תחמוצות חנקן וחלקיקים נשימים, הנפלטים בעיקר ממנועי דיזל, אשר להם השפעה שלילית מוכחת על הבריאות	המשרד נמצא בעיצומו של מקצה שני לקול הקורא לתמיכה ברכישת אוטובוסים חשמליים. הגשת ההצעות הסתיימה בסוף ספטמבר. השיפוט ייערך ברבעון הרביעי של 2016

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
מסנני חלקיקים למשאיות אשפה ולכלי רכב בחיפה		
הקצאת 10 מיליון שקל לסבסוד התקנת מסנני חלקיקים לכ-400 משאיות אשפה הנוסעות בשכונות בצמוד לבתי מגורים הקצאת 11.5 מיליון שקל לסבסוד התקנת מסנני חלקיקים בכ-700 כלי רכב מזהמים, כתנאי לכניסת הרכבים ל"אזור האוויר הנקי" בחיפה	מסנן החלקיקים מפחית למעלה מ-98% מהחלקיקים הנשימים הנפלטים ממנועי דיזל. חלקיקים אלה הינם גורם מסרטן ודאי לאדם כתוצאה משני הפרויקטים צפויה הפחתה של 12.5 טון חלקיקים	הסתיים תהליך השיפוט בשני מכרזים שונים, נבחרו מוסכים שיאפשרו לרכוש במחיר מסובסד מסנני חלקיקים, הן למשאיות אשפה ברחבי הארץ והן לכלי רכב מזהמים (בכל קטגוריות הרכב) במחוז חיפה. עד סוף הרבעון ניתן יהיה להתקין את המסננים במוסכים שנבחרו במכרז
צמצום נסיעה בכלי רכב פרטיים במרכזי הערים		
תמיכה ברשויות מקומיות המצמצמות נסיעה יומית ברכב פרטי. אושרו פרויקטים בהיקף של 10.75 מיליון שקל: הקמה והרחבה של מערכי השכרת אופניים, הפעלת שאטלים להסעת עובדים והפעלת אזורי אוויר נקי	פרויקטים אלה צפויים לסייע בצמצום זיהום האוויר במרכזי הערים, הן באופן ישיר על ידי יישום אזור אוויר נקי בו יחולו מגבלות תנועה לכלי רכב מזהמים, והן באופן עקיף על ידי שינוי הרגלי נסועה של עובדים - עידוד תחבורה ציבורית ורכיבה על אופניים בהגעה לעבודה	יצאו התחייבויות לרשויות המקומיות. הרשויות החלו בביצוע הפרויקטים
אזור אוויר נקי בחיפה		
רכבי דיזל ישנים ומזהמים יוכלו להיכנס לשטחי המגורים של העיר חיפה רק אם יותקן בהם מסנן חלקיקים. המשרד להגנת הסביבה יציע סבסוד של 65%-85% מעלות רכישת והתקנת המסננים באמצעות מוסכים ייעודיים	יישום השלב הראשון של התכנית (2017-2018) יוביל להפחתה של 13% מהזיהום התחבורתי בעיר חיפה. יישום השלב השני של התכנית (2019-2020) יוביל להפחתה של 23% נוספים מהזיהום התחבורתי בעיר	המוסכים יחלו לפעול עד סוף הרבעון. התכנית לקביעת אזור אוויר נקי בחיפה אושרה במועצת העיר חיפה. חוק העזר העירוני הנדרש לנושא זה נמצא בהליכי אישור מהירים במשרדי הממשלה הרלוונטיים
מיסוי ירוק על כלי רכב בישראל		
הגדרת נוסחת מיסוי ירוק חדשה, הקובעת את דרגות זיהום האוויר והטבות מס הקנייה לכלי רכב עד 3.5 טון. הנוסחה מחמירה את הקריטריונים ודורשת מיבואני הרכב לייבא דגמי רכב נקיים יותר כתנאי לקבלת הטבת מס ירוק	עדכון הנוסחה יעודד את הציבור לרכוש כלי רכב ידידותיים יותר לסביבה	הנוסחה פורסמה ותיכנס לתוקף ב-1.1.2017

צמצום זיהומים וסיכונים סביבתיים מתעשייה ומייצור אנרגיה

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
הפסקת ייצור החשמל ב-4 יחידות פחמיות בתחנת הכוח אורות רבין בחדרה		
המשרד הוביל וקידם עמדה לפיה יש להפסיק את הייצור ב-4 היחידות הפחמיות הישנות ולשמרן למצבי חירום בלבד, במקום להשקיע בהן מיליארדים בהתקנת אמצעים להפחתת פליטות ("סולקנים")	המהלך יוביל להפחתה משמעותית ברמת הזיהום, לצמצום מקרי מוות מוקדם ותחלואה ולחיסכון משקי של 12.5 מיליארד שקל, לעומת החלופה של הארכת חיי היחידות והתקנת סולקנים עליהן	עמדת המשרד בעניין סגירת היחידות אומצה על ידי משרד האנרגיה, שבסמכותו החלטה זו. פורסם היתר הפליטה לאורות רבין, המקבע את סגירת היחידות הפחמיות המזהמות ביוני 2022. עד מועד זה יפחת ייצור החשמל השנתי בפחם בשיעור של 19%
צמצום הפליטות ממפעלים ומתחנות כוח		
קביעת סטנדרטים אירופאים מחמירים בהיתרי פליטה המגדירים את ערכי הפליטה המותרים ואת אמצעי הניטור והטכנולוגיות שיש ליישם על מנת לצמצם את הפליטות. במסגרת זאת ניתנו היתרים לחברת החשמל ולבז"ן	היתרי הפליטה הניתנים לפי חוק אוויר נקי, תשס"ח-2008, מחמירים את התנאים ומפחיתים את הפליטות לאוויר	פורסמו הנחיות מחמירות ל-44 מפעלים ותחנות כוח, בהתאם להוראות חוק אוויר נקי. בוצעו דיונים פומביים בשיתוף הציבור, והתקבלו הערות הציבור כחלק מתהליך גיבוש ההיתרים. ברבעון זה מסתיימות 5 שנות אסדרת כל המפעלים הקיימים הנדרשים בהיתר פליטה
התכנית הלאומית להפחתת פליטות גזי חממה		
יישום התכנית הלאומית להפחתת גזי חממה והתייעלות אנרגטית, במסגרתה יוקצו 500 מיליון שקל כערבויות מדינה ו-300 מיליון שקל כמענקים לפרויקטים	הצעדים יביאו לחיסכון למשק של למעלה מ-30 מיליארד שקל ויקדמו את מדינת ישראל לעמידה ביעד של 17% התייעלות אנרגטית בשנת 2030	התכנית הלאומית אושרה בממשלה. תכנית המענקים צפויה להתפרסם במהלך חודש נובמבר 2016
צמצום מתקנים לייצור פחם (מפחמות) ביהודה ושומרון		
המשך יישום תכנית פעולה בין-משרדית בשיתוף משרד החקלאות, משרד הבריאות ומשרד האוצר, לטיפול במפגע הסביבתי של המפחמות. המתקנים הנמצאים בשטחי יהודה ושומרון, מזהמים את האוויר ומסכנים את האוכלוסייה באזור	סגירת המפחמות (מפעלי הפחם) תוביל להפחתה של 80% בפליטת העשן ולאוויר נקי יותר עבור 150 אלף תושבי האזור	פורסם קול קורא לרכישת מרסקות גדמים גדולות, לריסוק העצים הנעקרים במטעים על סך כולל של 6 מיליון שקל; מקודמת תכנית לעידוד הקליטה של גדמי המטעים במתחמים ומתקני טיפול ייעודיים, בהיקף של 1.5 מיליון שקל; החל תהליך גיוס כוח אדם ייעודי לפיקוח; פורסם קול קורא לתמיכה בייצור כופתיות ביומסה מהגדמים לצורך יצירת חלופה כלכלית למפחמות, על סך כולל של 26 מיליון שקל; נקבעו הנהלים ומקודם פיילוט לשימוש בגדמי מטעים במתקנים של חברת חשמל; הוגש לוועדת הכנסת נוסח צו המסדיר כריתה ושינוע גדמי עצים

צמצום חשיפה לחומרים מסוכנים

תיאור		סטטוס
		ברבעון זה בוצעו סקרים ל-24 מתוך 67 מפעלים. עד סוף השנה יושלמו הסקרים לשאר המפעלים ויבוצע ניתוח הנתונים
		במטרה להביא לקבלת הצעות מיטביות וליישום החלטת הממשלה, שופרו באופן משמעותי תנאי המכרז: הוגדל מענק ההקמה עד לסכום מקסימלי של עד 240 מיליון שקל ונוספה רשת ביטחון בגובה מקסימלי של 480 מיליון שקל
		במסגרת כניסת החוק החדש לתוקף, עודכן מרשם המדבירים, הוקמה ועדה מייעצת, הוסמכו הרשם והמנהל לעניין החוק, נערכו בחינות בהיקף נרחב לקבלת רישיון הדברה והופצה טיוטת תקנות לעיצומים כספיים לפי החוק החדש

שיקום קרקעות מזוהמות

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
תחילת ביצוע שיקום קרקעות צה"ל ותעש		
פינוי בסיסי צה"ל ותעש בשטח כולל של 17.5 אלף דונם עד שנת 2022 ושיקום הקרקע המזוהמת	שיקום הקרקעות יאפשר הקמתן של כ-100 אלף יחידות דיור באזורי ביקוש. השנה יחל שיקום ב-6 מתחמים בשטח כולל של 4,000 דונם, עליהם צפויות להיבנות כ-20 אלף יחידות דיור באזורים שונים ברחבי הארץ	ועדת הכספים אישרה העברת 250 מיליון שקל למשרד להגנת הסביבה עבור שיקום הקרקעות. החלו פעולות באמצעות החברה לשירותי איכות הסביבה ב-5 מתחמים: בית הכרם, אפולוניה, רכס עתלית, מרכז אחזקה הסמוך לבית דגן ובסיס באזור חיפה
ניקוי קרקעות הגליל המערבי מאסבסט		
פינוי אסבסט פריך מקרקעות הגליל המערבי, ציבוריות ופרטיות כאחד	עד כה, הפרויקט הוביל לניקוי של למעלה מ-121 אלף קוב פסולת אסבסט ולהפחתת חשיפת הציבור באזור לחומר מסרטן ודאי מ-321 אתרים הנמצאים בשטחים הללו	ברבעון זה פונו 12,000 טון פסולת אסבסט, והושלם ניקוי של 23 אתרים. בפרויקט שצפוי להסתיים עד סוף רבעון 1/2017, הושקעו עד כה 276 מיליון שקל

הפחתת סיכונים ממזיקים

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
הפחתת מפגעי לישמניה		
ייזום והובלת תכנית לאומית למיגור מפגעי הלישמניה	הפחתת תחלואה במחלת לישמניאזיס של העור מסוג טרופיקה ומייג'ור ברמה הארצית	הושג תקציב תלת שנתי על סך 40 מיליון שקל, מתוכו 25 מיליון שקל ליישום השנה, ואושרה החלטת ממשלה בנושא

שיקום נחלים וחוף נקי

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
שיקום נחל הקישון		
פרויקט לאומי לניקוי קרקעית נחל הקישון ולהקמת פארק מטרופוליני לרווחת תושבי האזור	במסגרת הפרויקט הוצאו וטופלו כ-240 אלף מ"ק של קרקעות מזוהמות מהנחל וסביבתו	החפירה הימית הסתיימה כמתוכנן במהלך חודש ספטמבר. נפתול הקישון נחפר לעומק הנדרש ונערכות עבודות לפינוי האתר וסיום הפרויקט עד סוף שנת 2016
חוף נקי		
תמיכה ברשויות מקומיות חופיות עבור ניקוי חופי ים לא מוכרזים בשטחן	שמירה על ניקיונם של החופים הבלתי מוכרזים והפתוחים ועל משאבי הטבע שלהם	הוגדלה התמיכה ברשויות ב-5 מיליון שקל. כך היקף התקציב הכולל של התכנית יוכפל פי 3 ויעמוד על כ-8 מיליון שקל לשנה מדד "חוף נקי" של המשרד מצביע על שיפור במצב ניקיון החופים - 47% מהחופים נמצאו נקיים, לעומת 27% בתקופה המקבילה אשתקד

טיפול בפסולת

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
יישום חוק פסולת אלקטרונית		
חוק פסולת אלקטרונית מטיל את האחריות לטיפול ולמיחזור פסולת הציוד החשמלי, האלקטרוני והסוללות על היצרנים והיבואנים	עידוד שימוש חוזר בציוד אלקטרוני, צמצום כמות הפסולת האלקטרונית ומניעת הטמנתה, והקטנת ההשפעות השליליות על הסביבה הנובעות מפסולת אלקטרונית	המשרד החל בהליכי אכיפה מכוח החוק ושלח ברבעון 14 הודעות על כוונת חיוב בעיצום כספי, בסך של כ-150 אלף שקל כל אחת. העיכוב ביישום החוק נובע ממחסור במשאבי כוח אדם

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
פרסום המפל"ס		
המשרד פרסם זו השנה הרביעית את מרשם הפליטות של המפעלים בישראל (מפל"ס), הכולל מידע מקיף אודות פליטות מזהמים לאוויר, לים, לקרקע ולמקורות מים	המפל"ס מיישם את עקרונות שקיפות המידע והנגישות לציבור. הוא מהווה כלי לקביעת מדיניות וקבלת החלטות עבור המשרד, וכן כלי עבור האזרחים להיות מעורבים ולהשפיע	המפל"ס מציג הפחתות משמעותיות (14%-52%) בפליטת חומרים מזהמים לאוויר בין 2012 ל-2015, כתוצאה מדרישות המשרד להגנת הסביבה בהיתרי הפליטה של המפעלים, וכן כתוצאה מהגברת השימוש בגז טבעי לייצור חשמל ובתעשייה נתוני המפל"ס מעידים כי גם הזרמת המזהמים לים התיכון פחתה בעשרות אחוזים בין 2012 ל-2015, בעקבות הפחתת כמות הבוצה המוזרמת לים ההפחתה הכללית של הפליטות התמתנה ב-2015, עקב הפסקת העלייה בשימוש בגז טבעי
מחקרים וסקרים		
תמיכה במחקרים בנושאים סביבתיים במגוון תחומים, בהיקף כולל של כ-20 מיליון שקל. מתוכם, מחקרים הנוגעים להתמודדות עם האתגרים הסביבתיים במפרץ חיפה (מחקרים אפידמיולוגיים ומחקרי אוויר, קרקע, מים ונחלים) יזכו למימון של 14 מיליון שקל	חיזוק הידע המדעי של המשרד לצורך קבלת החלטות מקצועיות	נתקבלו 70 הצעות לכלל המחקרים. הוקמו 16 ועדות לשיפוט הצעות המחקר לפי תתי הנושאים במחקרים. השיפוט המקצועי הסתיים
	מחקר אפידימיולוגי במפרץ	פורסם דוח ועדה מדעית למחקר אפידמיולוגי במפרץ חיפה. הוועדה המדעית קבעה פה אחד כי אין במחקר תשתית מחקרית מבוססת, ולכן לא ניתן להתייחס לממצאיו
יישומון סביבתי-חברתי		
המשרד מפתח יישומון שישמש לדיווחי אזרחים על מפגעים סביבתיים ולקבלת מידע על מצב הסביבה באזורם	הגדלת יכולת ההשפעה של האזרח על הסביבה, ויצירת קשר רציף, עדכני ומהיר בין האזרחים, הגופים המוניציפליים והמשרד להגנת הסביבה	החברה הזוכה במכרז תחל בפיתוח האפליקציה במהלך החודשים הקרובים
"מוקד סביבה"		
המשרד מקדם הקמת מוקד ארצי טלפוני לקבלת פניות ציבור בכל תחומי האחריות של המשרד	מענה מידי בכל שעות היממה לכל נושא סביבתי	החל פיילוט בשני מחוזות המשרד ובמספר אגפים מקצועיים

העצמת הפריפריה וצמצום פערים בחברה הישראלית

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
התייעלות אנרגטית ברשויות מקומיות		
תמיכה בהיקף של 70 מיליון שקל ברשויות מקומיות ליישום פרויקטים להתייעלות אנרגטית שיבוצעו בתאורת הרחובות ובמבני הציבור ברשויות בפריפריה החברתית	הפחתת זיהום אוויר ופליטות גזי חממה של תשתיות עירוניות ומבנים; חיסכון בהוצאות הרשות המקומית על חשמל, שתגביר את איתנותה הפיננסית	נערך כנס חשיפה לרשויות לקול הקורא הסתיים שלב הגשת הבקשות לתמיכה פורסם ונשפט מכרז לחברת בקרה, לבדיקת הבקשות והביצוע התחייבויות כספיות לרשויות הזוכות יועברו אליהן עד סוף שנת 2016
שיקום ירוק של שכונות ומרחבים ציבוריים		
תמיכה ברשויות מקומיות בהיקף של 40 מיליון שקל לשם פיתוח סביבתי של שכונות חלשות	שיפור איכות החיים של דיירי השכונות, וייצור אנרגיה ממערכות סולאריות על מבני מגורים משותפים	הוגשו 32 בקשות תמיכה הנמצאות בהליכי אישור השיפוט
שכונה טובה		
שיפוץ מבני שיכונים בהם מתגוררים דיירי דיור ציבורי, לרבות התקנת מערכות פוטו-וולטאיות לייצור אנרגיה סולארית. ההכנסות מהמערכת תשמשנה לצריכת החשמל המשותף ולאחזקה וטיפוח של המבנים וסביבתם למשך 20 שנה	שיפור איכות החיים של דיירי השכונות, וייצור אנרגיה ממערכות סולאריות על מבני מגורים משותפים	נחתם חוזה בין המשרד להגנ"ס ומשרד השיכון והבינוי להפעלת הפרויקט ב-40 מבנים; הושלמו אמצעי ההסברה לדיירים טרם הושלמו מספר סוגיות משפטיות שנוגעות להסכמת הדיירים
הטמעת קריטריונים סביבתיים במכרזי מחיר למשתכן		
הטמעת מפרט ירוק בכל מכרזי מחיר למשתכן	בנייה יעילה וחסכונית תחסוך מאות שקלים בשנה לכל אחד ממשקי הבית שייבנו במסגרת הפרויקט, ותפחית את זיהום האוויר	המפרט הירוק הוטמע ב-100% מכרזי מחיר למשתכן שיפורסמו על ידי משרד האוצר

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
תמרוץ ועידוד מיחזור ברשויות מקומיות		
תמיכה ברשויות מקומיות להגדלת כמויות הפסולת הממוחזרת והמושבת לשנים 2016-2020, בהיקף של 380 מיליון שקל	צמצום הטמנת הפסולת על ידי העלאת שיעור המיחזור וההשבה של הפסולת העירונית ברשויות המקומיות, תוך התייעלות בניהול משק הפסולת בישראל	הסתיים שלב הגשת הבקשות לתמיכה. התחייבויות לרשויות הזוכות צפויות לצאת ברבעון 2/2017
התייעלות במערכי איסוף ופינוי פסולת		
תמיכה באשכולות יישובים בפריפריה לטובת שדרוג מקיף של תשתיות הפסולת ומתקני הטיפול בה, ולצורך הפחתת עלויות הטיפול בפסולת	הפחתת ההוצאות השוטפות של הרשויות בסעיף הפסולת ב-35%	גובשו תכניות תפעוליות ב-35 רשויות שזכו לתמיכה. אושר תקציב לתמיכה בכ-40 רשויות נוספות
"סביבה שווה" - תכנית ברשויות ערביות		
תמיכה ברשויות מקומיות במגזר הלא יהודי לשיקום מפגעים, רכש כלי אצירה, קידום פרויקטים סביבתיים, אכיפה וקידום פתרונות קצה ייעודיים לפסולת. במסגרת התכנית יוצבו ברחבי הארץ למעלה מ-250 אלף כלי אצירת אשפה ב-75 רשויות מקומיות לא יהודיות	התכנית תוביל לשיקום מפגעי פסולת ומימוש פרויקטים סביבתיים, ובכך תגשר על הפערים הקיימים מול האוכלוסייה הכללית במדינה	התחייבויות כספיות על סך 210 מיליון שקל הועברו לרשויות במגזר הלא יהודי (מתוך 300 מיליון שקל שאישרה הממשלה למימון תכנית "סביבה שווה"). עד כה הוצבו כ-32,000 כלי אצירה ואושרו 53 תכניות תפעוליות. שאר ההתחייבויות צפויות לצאת במהלך הרבעונים הקרובים

הגברת הפיקוח והאכיפה

◄ פיקוח

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
הקמת צוותי פיקוח חדשים במחוזות המשרד		
גיוס כוח אדם ייעודי במחוזות המשרד, לצורכי פיקוח מוגבר על מוקדי זיהום וסיכון	הקמת צוותי הפיקוח תאפשר פיקוח על מוקדי זיהום וסיכון נוספים ובתדירות הנדרשת, תוך הגברת המעקב על מוקדי סיכון וזיהום בעלי פוטנציאל גבוה לפגיעה בסביבה	נבחרו ראשי תחום פיקוח במחוזות חיפה, צפון, דרום ומרכז. פורסמו מכרזים להשלמת היחידות בכל המחוזות. במהלך הרבעון הבא ובהתאם לתורת פיקוח שתוגדר, יוכנו תכניות פיקוח אחידות ומעודכנות למחוזות המשרד. כמו כן, תושלם קליטת כוח האדם
סיורי פיקוח		
המשך המהלך להגברת הפיקוח וכמות ביקורי הפתע, כולל פיקוחים במפעלים, מתקני תשתית, מוקדי קרינה וציי רכב	פיקוח שוטף על מוקדי סיכון וזיהום	במהלך הרבעון בוצעו כ-1,000 פעולות פיקוח

◄ אכיפה

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
מבצעי אכיפה ארציים		
נערך מבצע ממוקד בנושא התקנה והפעלה של מערכות מישוב אדים STAGE 2 בתחנות דלק, במסגרתו נערכו 142 ביקורות פתע בתחנות דלק בכל רחבי הארץ	המבצע בתחנות הדלק נערך בהתאם להוראות לפי סעיף 34 לחוק אוויר נקי, וצמצם פליטה של מזהמים מתחנות דלק, בדגש על תחנות דלק בקרבת אוכלוסייה	ב-16 מתחנות הדלק שנבדקו נמצאו ליקויים חמורים, וייפתחו כנגדן הליכי אכיפה
מבצע ארצי ליישום תכנית "חוף נקי". המבצע התמקד בעבריינים פסולת בחופי הים. במסגרת הפעילות בחופים, בוצעה אכיפה גם על פי חוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים	צמצום הנזק לסביבה החופית והימית	בוצעה אכיפה כנגד עשרה גורמים שנמצאו יוצרים נזק לסביבה החופית

תיאור	התועלת לציבור	סטטוס
מבצעי אכיפה מחוזיים		
נערכו כעשרה מבצעי פיקוח מחוזיים גדולים הנוגעים לתחומים סביבתיים שונים, ביניהם תחום חומרים מסוכנים ופסולת	הגברת האכיפה על גורמים מזהמים ומסכנים מייצרת הרתעה ושומרת על בריאות הציבור והסביבה	במבצעי האכיפה השונים ננקטו פעולות והליכים לסילוק גורמי הזיהום והסיכון ולענישת האחראיים לכך
עיצומים כספיים, קנסות וכתבי אישום		
עיצומים כספיים מנגנון אכיפה חלופי למנגנון הפלילי, המאפשר אכיפה סביבתית אפקטיבית ומהירה יותר	שימוש במגוון כלי הענישה העומדים לרשות המשרד, לשם הפחתת זיהומים וסיכונים סביבתיים ויצירת הרתעה	נפתחו חמישה הליכים של עיצומים כספיים והוצאו שתי דרישות תשלום
קנסות הטלת קנסות בגין עבירות סביבתיות		הוטלו 2,347 קנסות על עבריינים סביבתיים
כתבי אישום הגשת כתבי אישום כנגד עבריינים סביבתיים		הוגשו 13 כתבי אישום נגד עבריינים סביבתיים
זיהום אוויר מתחבורה		
אכיפה לצמצום זיהום אוויר מכלי רכב	שימוש במגוון כלי הענישה העומדים לרשות המשרד לשם הפחתת זיהומים וסיכונים סביבתיים ויצירת הרתעה	נבדקו 9,969 כלי רכב מזהמים בצד הדרך, מתוכם הורדו מהכביש 723 כלי רכב. נבדקו 923 כלי רכב במהלך נסיעה, באמצעות כלי מדידה לבדיקת עשן שחור. בוצעו ביקורות ב-52 מכוני רישוי, מתוכם נמצאו הפרות ב-2 מכונים, נגד אחד מהם החל הליך עיצום כספי

התכנית הלאומית לצמצום זיהום אוויר וסיכונים סביבתיים במפרץ חיפה והסביבה

יעד 1:
חיוב מפעלים גדולים בהפחתת פליטות

מה עשינו?

השלמנו קביעת דרישות מחמירות לכלל 26 המפעלים הגדולים במפרץ חיפה.
הוצאנו היתר פליטה למפעל בז"ן, במסגרתו מחויב המפעל לתכנית הפחתת פליטות הכוללת שיפור של מעל ל-40 מתקנים ולעמידה בתקני פליטה מחמירים בהתאם לדרישות במסמכי הייחוס האירופאים (Refinery best available technology reference document).

כחלק מהליכי שיתוף הציבור, קיימנו דיון ציבורי בהערות הציבור על טיוטת היתר הפליטה של בז"ן. בדיון הציגו את הערותיהם נציגי ארגונים ירוקים, הציבור ונציגי המפעל. בעקבות הערות הציבור, המשרד הבהיר והוסיף דרישות להיתר, דוגמת הדרישות להגדלת השקיפות אל מול הציבור.

את הדיון ששודר באופן ישיר בפייסבוק ניתן לראות באתר המשרד בקישור:
https://www.facebook.com/SvivaMinistry/videos/1768141896798351/

מה דרשנו?

- הפחתת פליטות חומרים אורגניים נדיפים - המפעל נדרש לשדרוג כ-40 מכלי אחסון, וכן לחיבור 4 מכלי אחסון למתקני טיפול להפחתת פליטות.
- הפחתת פליטות תחמוצות גופרית - המפעל נדרש לשדרוג מתקני השבת הגופרית (מה"גים) לצורך הגדלת הקיבולת והפחתת זמני ההשבתה שלהם.
- החמרת התקנים לפליטת תחמוצות חנקן בכל מתקני הייצור.
- הקמת מערכת ניטור על גדר המפעל, שתשלים את מערך הדיגום והניטור.
- פרסום ויידוע הציבור בעת תקלות.

יעד 2:
הפחתת פליטות מזהמים מהתעשייה

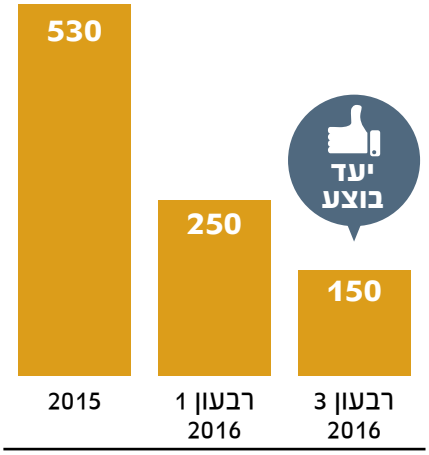
מה עשינו?

הושלם השלב השני בתיקון התקלה בכרמל אוליפינים, במהלכו הוחלפו רכיבי הציוד שדלפו עקב התקלה במפעל.
בשלב הבא תיושם תכנית ארוכת טווח, שמטרתה הבטחת עמידתם של רכיבי הציוד, בתקינה אירופאית מחמירה, כפי שדרש המשרד.

המשרד ביצע פיקוח קפדני על יישום הצו המנהלי שניתן למפעל. הפיקוח כלל בדיקה של דיווחי המפעל אודות רשימת רכיבי ציוד שהוחלפו, ומדידות לבדיקה כי אין דליפות מרכיבים אלה. בנוסף, בוצעו סיורי פיקוח בהם נבדק מדגם מייצג של רכיבי הציוד שהוחלפו.

בעקבות יישום דרישות הצו, הופחת קצב הפליטה השנתי של תרכובות אורגניות נדיפות ל-150 טון לשנה (לעומת 250 טון לשנה ברבעון הראשון).

הפחתה בקצב הפליטה השנתי בכרמל אוליפינים, בעקבות יישום דרישות המשרד
חומרים אורגניים נדיפים, טון/שנה

יעד 3:
פרסום נתוני ניטור מזהמים בארובות המפעלים

מה עשינו?

לפי דרישות המשרד, מפורסמים לציבור נתוני כל המכשירים המנטרים באופן רציף פליטת מזהמים בארובות המפעלים (72 מכשירים, ב-46 ארובות ב-14 מפעלים במפרץ).

יעד 4: ממשיכים בפיקוח מוגבר בשטח

מה עשינו?

- ערכנו 27 סיורים ב-19 מפעלים, כ-20% מהם סיורי פתע.
- עשינו 346 בדיקות ב-41 ארובות ב-15 מפעלים.
- עשינו 4 בדיקות פתע לדליפות לא מוקדיות ב-3 מפעלים.

התוצאות של בדיקות הארובות מפורסמות לציבור באתר המשרד:
http://www.sviva.gov.il/InfoServices/ReservoirInfo/MekorotPleta/Pages/default.aspx

יעד 5: המשך אכיפה מוגברת נגד מפעלים מזהמים

מה עשינו?

מפעל	פירוט העבירות	פעולות האכיפה וההסדרה
אוברסיז	העדר תשתיות מתאימות לאחסון חומרים מסוכנים, ואחסון לקוי של חומרים מסוכנים	ביולי התקיים שימוע למפעל, בעקבותיו הוארך בחודשיים היתר הרעלים של המפעל בכפוף להתקנת תשתיות מתאימות לאמצעים לתקופה זו
אס מגן	העדר תשתיות מתאימות לאחסון חומרים מסוכנים אחסון לקוי וטיפול לקוי באירוע חומרים מסוכנים	בספטמבר התקיים שימוע, במהלכו הראה המפעל כי תיקן את מרבית הליקויים, ונדרש להשלים את התיקונים עד לסוף אוקטובר. במקביל שוקל המשרד את המשך צעדי האכיפה כנגד המפעל
בז"ן	אי התאמת ארובות לנוהל בדיקת מזהמי אוויר	ביולי נשלחה התראה למפעל
	חריגה מערכי פליטה בריכוז תחמוצות גופרית	בספטמבר נשלחה התראה למפעל

מפעל	פירוט העבירות	פעולות האכיפה וההסדרה
דור כימיקלים	אי עמידה בתנאי היתר הפליטה בהיבטים של ליקויי תפעול ותשתית נדרשת, אי הגשת תכניות ואי דיווח	בספטמבר התקיים שימוע למפעל. המשרד ינקוט המשך צעדי אכיפה, בכפוף להשלמת מסמכים על ידי המפעל ובכפוף לצורך
	חריגה מערכי פליטה בריכוזי תחמוצות גופרית ותחמוצות חנקן	בספטמבר נשלחה התראה למפעל
חברת חשמל	הפעלת מקור פליטה, שלא נכלל בהיתר הפליטה	באוגוסט יצאה למפעל התראה והוראה להשבתה מיידית של הפעילות המחוברת לארובה. בעקבות זאת, חברת חשמל הגישה את המסמכים הנדרשים בנוגע למקור הפליטה
חיפה כימיקלים	ארבע חריגות מערכי הפליטה בהיתר הפליטה	באוגוסט יצאה למפעל הודעה על כוונה להטיל עיצום כספי בגובה של **כ-3.6 מיליון שקל**
	עיכוב והפרעה לעובדי ציבור בעת ביצוע עבודתם הפרת תנאי היתר פליטה ארבע חריגות מערכי הפליטה בהיתר הפליטה	בספטמבר נשלחה התראה למפעל
כרמל אוליפינים	חריגות מערכי פליטה בריכוז פחמן חד חמצני	כחלק מהליכי האכיפה כנגד המפעל, החלה חקירה בגין עבירות שנעשו בשנת 2015 ובשנים קודמות
עמיר דגן	ליקויי תפעול, אי התקנת מתקני תשתית למניעת זיהום אוויר, אי הגשת תכניות ודיווח ועבירות נוספות על היתר פליטה	באוגוסט התקיים שימוע למפעל. המשרד ינקוט המשך צעדי אכיפה, בכפוף להשלמת טיעוני המפעל ובכפוף לצורך
שמן	שמונה חריגות מערכי פליטה בארובות המפעל, אי הגשת סקר ריח כנדרש בהיתר	בספטמבר נשלחה למפעל התראה
תחנת דלק רם	הפעלת תחנת הדלק בניגוד לתנאי רישיון העסק בנוגע למערכת מישוב למניעת פליטות אדי דלק לאוויר	באוגוסט נשלחה לתחנת הדלק התראה והזמנה לשימוע
תחנת דלק אלדור	הפעלת תחנת הדלק בניגוד לתנאי רישיון העסק בנוגע למערכת מישוב למניעת פליטות אדי דלק לאוויר	באוגוסט נשלחה לתחנת הדלק התראה והזמנה לשימוע

יעד 1:
פינוי מתקן האמוניה במפרץ והקמת מפעל במישור רותם

מה עשינו?

בהמשך לעדכונים שהועברו למסמכי המכרז להקמת מפעל לייצור אמוניה בחודש יוני - במסגרתם, בין היתר, שופרו ההגנות הפיננסיות שניתנו למציעים - נעתרה הוועדה הבין-משרדית לבקשת המציעים לתת בידיהם זמן מספק להטמיע את השינויים הנדרשים להצעה, ודחתה את מועד הגשת ההצעות הסופיות למכרז האמוניה עד ליום 14.11.16.

לאחר בחינת ההצעות הסופיות תפרסם ועדת המכרזים הבין-משרדית את זהות הזוכה במכרז. בוועדה חברים נציגי משרדי הממשלה - הגנת הסביבה, אוצר (אגף החשב הכללי ואגף תקציבים), כלכלה וכן רמ"י.

יעד 2:
ביצוע סקר סיכונים

מה עשינו?

ברבעון זה בוצעו סקרים המנתחים את הסיכון מחומרים מסוכנים ב-24 מפעלים מתוך 67 מפעלים, והוחל בביצוע סקרי סיכונים למפעלים נוספים.

סקרי הסיכונים מבוצעים על פי המתודולוגיה של המשרד. בשנת 2016 ייבדקו תרחישי שגרה מוגדרים, לרבות תרחישי דליפת חומ"ס רעיל, שריפה, פיצוץ לרבות פיצוץ מוצקים וריאקטורים ואף נבחנת ההשפעה ההדדית בין מקורות הסיכון.

עד סוף השנה יושלמו הסקרים בשאר המפעלים, ויבוצע ניתוח נתונים מצרפי לארבעת מתחמי הסקר עד לכדי יצירת תמונת מצב לאזור המפרץ.

את פעילות הסקר מלווה ועדה המורכבת מנציגי משרדי ממשלה, רשויות ייעודיות (כגון רספ"ן), מגיבים ראשונים (כב"ה, פקע"ר, מ"י), נציגי הרשויות המקומיות, נציגי המפעלים (התאחדות התעשיינים ומכון האנרגיה) ונציג ציבור. מטרות הוועדה הן שיתוף בעלי העניין, קבלת התייחסויות הגורמים המקצועיים הרלוונטיים, טיוב קבלת ההחלטות בביצוע הסקר וניתוח מסקנות ומשמעויות אפשריות מתוצאות הסקר עבור הגופים השונים.

יעד 1:
יישום אזור אוויר נקי מרכבי דיזל מזהמים בעיר חיפה

מה עשינו?

אושרה התכנית הסטטוטורית ליישום אזור אוויר נקי בעיר חיפה

- מועצת העיר חיפה אישרה בישיבתה בתאריך 19/9 תכנית הקובעת כי בכל שטחי המגורים של העיר חיפה יופעל אזור אוויר נקי, אליו תוגבל כניסת רכבי דיזל מזהמים.
- בחודשים הקרובים צפויה העיריה לאשר חוק עזר עירוני, אשר יקבע את מגבלות התנועה על רכבי הדיזל המזהמים.

שלבי ההתארגנות לקראת יישום "אזור אוויר נקי"

יעד 2:
הפחתת פליטות מרכבי דיזל מזהמים

מה עשינו?

נבחרו 3 מוסכים מורשים במפרץ חיפה, אשר יתקינו מסנני חלקיקים בסבסוד ממשלתי. בעלי רכב דיזל מזהם שיבקשו להיכנס לאזור האוויר הנקי בחיפה, יוכלו לעשות זאת לאחר התקנת המסנן.

להלן פרטי המוסכים ומחירי ההתקנות לאחר סבסוד:

סוג הרכב	שם המוסך	כתובת	טלפון	מחיר מסובסד לצרכן עבור התקנת מסנני חלקיקים (כולל מע"מ)
N1/M1 (רכבים מסחריים עד 3.5 טון/רכבים פרטיים)	נאג'י מחול ובניו בע"מ	רח' התעשייה 51, קרית אתא	04-8728505	עד 6,000 ₪
N2 (משאיות עד 12 טון)	נאג'י מחול ובניו בע"מ	רח' התעשייה 51, קרית אתא	03-9142303 03-9145008	עד 12,000 ₪
	תעבורה - אחזקות בע"מ	נשר	04-8214086	
N3 (משאיות מעל 12 טון)	אגד - אגודה שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ	רח' יהודה איתן 2, חיפה	03-9142303 03-9145008	עד 15,000 ₪
	תעבורה- אחזקות בע"מ	נשר	04-8214086	
M2 (מיניבוסים)	נאג'י מחול ובניו בע"מ	רח' התעשייה 51, קרית אתא	04-8728505	עד 8,500 ₪
M3 (אוטובוסים)	אגד - אגודה שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ	רח' יהודה איתן 2, חיפה	03-9142303 03-9145008	עד 13,500 ₪
	תעבורה - אחזקות בע"מ	נשר	04-8214086	

יעד 3:
צמצום פליטה של אדי דלק מתחנות תדלוק

מה עשינו?

בכל תחנות התדלוק במפרץ חיפה, למעט אחת (סונול נווה שאנן - שר), הותקנו מערכות ייעודיות להפחתת פליטות אדי דלק מזהמים.

- התקנת מערכות להפחתת פליטות אדי דלק - בעקבות פעולות האכיפה שנקט המשרד הותקנו המערכות בכל תחנות המפרץ, למעט בתחנת סונול נווה שאנן - שר. בתחנה זו מתבצע שדרוג שכולל שיקום קרקע והתקנת המערכות, הצפוי להסתיים בנובמבר השנה. המשרד מבצע הליכי אכיפה מול התחנה.

- פיקוח - נערכו סיורי פיקוח ב-26 תחנות תדלוק על ידי איגוד ערים מפרץ חיפה להגנת הסביבה והמשרד. ב-6 תחנות נמצאו ליקויים שהוסדרו בעקבות הפיקוח - בשתי תחנות נוספות נמצאו ליקויים חמורים שטופלו מיידית. במקביל יצאו לתחנות אלו התראות והזמנה לשימועים.

יעד 1:
הרחבת הניטור הרציף של איכות האוויר באזור מפרץ חיפה

מה עשינו?

הצבנו תחנת ניטור ניידת סמוך למתחם הבז"ן בשני מיקומים (בגדר מפעל דשנים וברשות הניקוז של נחל קישון), על מנת לשפר את מעקב המשרד אחר מוקדי זיהום מתעשייה.

איתרנו "נקודות חמות" בהן עלולים להתקבל ריכוזים מרביים של מזהמים ממתחם בית הזיקוק באמצעות מודל פיזור מזהמים. בהתאם לתוצאות המודל, הוצבה תחנת הניטור הניידת בגדר מפעל דשנים וברשות הניקוז בנחל קישון. הממצאים שהתקבלו עד כה:

- ברשות הניקוז של נחל קישון (נמדד בין התאריכים 30/06/2016 - 8/05/2016) - התקבל ריכוז יממתי מרבי של 75% מערך הסביבה העתידי של בנזן.
- בגדר מפעל דשנים (נמדד בין התאריכים 22.8.16 - 10.7.16) - התקבל ריכוז יממתי מרבי של 99% מערך הסביבה העתידי של בנזן (3.86 מק"ג/מ"ק).

עוד בטרם הצבת הניידת, דרש המשרד בהיתרי הפליטה של מפעלי המתחם הפטרוכימי נקיטת פעולות להפחתת פליטות הבנזן: בהתרים של גדיב, כרמל אולפינים, ובז"ן, המפעלים נדרשו לחבר מכלי אחסון שבהם חומרים המכילים כמויות בנזן גדולות למתקני הפחתת פליטות, ולשדרג רכיבי ציוד בקווי צנרת.

מידע מתחנות הניטור בזמן אמת ניתן לקבל בקישור www.svivaaqm.net

ניידת הניטור של המשרד באתר רשות הקישון
צילום: תומר יחיאב

יעד 2:
הקמת מערך איסוף, עיבוד וניתוח של נתוני תחלואה

מה עשינו?

משרד הבריאות נמצא בתהליך הסדרת שיתוף הפעולה עם אחת הקופות הגדולות בישראל (כללית שירותי בריאות, המהווה בסיס ללמעלה מ-50% של מבוטחי המדינה), הבודק נתוני אבחון באסטמה בילדים ובמבוגרים.
בנוסף, נערכת בדיקת מידע אודות תמותת עוברים, על בסיס מידע הקיים במשרד הבריאות.
כלל הניתוחים הסטטיסטיים של המידע בכל הנושאים יתבצע לפי נפות ומחוזות ובתקופה של מספר שנים, במטרה לבדוק את מגמת השינויים עם הזמן.

יעד 3:
עריכת מחקרים וסקרי סביבה ובריאות

מה עשינו?

יצאנו לדרך עם מחקרים חדשים המיועדים לאזור חיפה - מחקרים אפידמיולוגיים ומחקרי סביבה בנושאי אוויר, קרקע, מים ונחלים. המשרד ישקיע במחקרים הללו 14 מיליון שקל.

התקבלו 16 הצעות למחקרים אפידמיולוגיים ו-12 הצעות למחקרי סביבה בחיפה. המשרד נמצא בישורת האחרונה של בחינת הצעות המחקר, וצפויות תשובות ברבעון הרביעי של השנה. במקביל, נשלחה הודעה לצוות המחקר בראשות פרופ' בוריס פורטנוב מאוניברסיטת חיפה, כי הוועדה המדעית שבדקה את תקפות מחקרו החליטה להפסיק את התמיכה ב-3 מודולים (סרטן, אסטמת ילדים ואסטמת מתחיילים), וכי הוועדה ממתינה לתיקונים מהותיים הנדרשים במחקר.

יעד 1:
להשלים את שיקום נחל הקישון מזיהום ולאפשר את השבתו לציבור הרחב, לרבות שיקום המערכת האקולוגית

מה עשינו?

הסתיים שלב החפירה בנחל. מתחילת הפרויקט ועד סיום החפירה טופלו כ-240,000 מ"ק של קרקעות מזוהמות מנחל הקישון.

- במהלך הרבעון נחפרו מקרקעית הקישון כ-8,300 מ"ק של קרקעות מזוהמות.
- במתקן הטיפול במים טופלו כ-200,000 מ"ק של מים שמוצו מתהליך ניקוי הקרקעות.
- בסוף אוגוסט הסתיים שלב החפירה בנחל והחל שלב שטיפת בריכת הטיפול על מנת להוציא ממנה חומרים מזוהמים לפני ייבושה וריקונה. תהליך זה הסתיים בספטמבר.
- נמשכו העבודות לבניית התשתית לפארק העתידי, שיושלמו עד לסוף השנה. כך גם העבודות להשלמת חפירת הנפתול (ערוץ הנחל החדש שיתווסף לקישון ויהווה חלק מהפארק).

מלחת הקישון במורד.
צילום: אולגה ודוב,
רשות נחל הקישון

לפני
נייר אקולוגי
FSC

למידע נוסף:
www.sviva.gov.il

המשרד להגנת הסביבה
الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection